

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

16 noiembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:
președinte – Petru Ursache,
judecătorii – Petru Moraru și Ghenadie Nicolaev,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de avocatul Doina Crețu în numele inculpatului, prin care se solicită casarea sentinței Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău din 06 august 2015 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 aprilie 2016, în cauza penală în privința lui

Necitailo Evghenii Victor, născut la 22 mai 1985, originar și domiciliat mun. Chișinău, str. Independenței 20, bl. 1, ap. 100.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 19.05.2015 - 06.08.2015;

Instanța de apel: 15.01.2016 - 18.04.2016;

Instanța de recurs: 28.07.2016 - 16.11.2016.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău din 06 august 2015, *pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală*, Evghenii Necitailo a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 243 alin. (3) lit. b) Cod penal, la 5 ani 6 luni închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat în fapt că, Evghenii Necitailo în perioada 14 ianuarie 2013 – 31 decembrie 2013, în calitate de administrator al SRL „Maxclima”, urmărind scopul convertirii, tănuirii și deghizării originii ilicite a bunurilor, a contribuit la săvârșirea infracțiunii de spălare a banilor, prin intermediul societății SRL „Maxclima”, în următoarele circumstanțe.

Potrivit notei de verificare nr. 40/1/3 din 10 octombrie 2013 a Inspectoratului Fiscal de Stat a documentelor ce țin de activitatea agentului economic, SRL „Maxclima” a fost supusă controlului fiscal prin metoda verificării totale, drept rezultat fiind estimată obligația fiscală prin metode și surse indirecte ale contribuabilului la capitolul TVA în sumă de 537460 lei pentru anul 2013 și la capitolul impozit pe venit în sumă de 200885 lei pentru anul 2012.

Fiind încălcate prevederile art. 8 alin. (2) lit. f) Cod fiscal, prin neprezentarea, la prima cerere, persoanelor cu funcții de răspundere a organului cu atribuții de administrare fiscală a documentelor necesare efectuării controlului fiscal, SRL „Maxclima” a fost inclusă în lista întreprinderilor delictive, fiindu-i suspendate operațiunile bancare.

Prin acțiunile sale, Evghenii Necitailo în calitate de administrator al SRL „Maxclima” în lipsa documentelor fiscale de proveniență, deghizând originea

mărfii a înregistrat livrări către agenții economici rezidenți, fără a avea operațiuni reale de export/import.

În continuarea acțiunilor sale, a convertit banii obținuți din marfa livrată, prin ridicarea mijloacelor financiare în numerar din instituțiile bancare, în sumă totală de 3852965 lei, care constituie proporții deosebit de mari.

3. Avocatul Doina Crețu în numele inculpatului, a contestat cu apel sentința solicitând casarea acesteia în partea stabilirii pedepsei, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, cu stabilirea unei pedepse neprivative de libertate.

În motivare a invocat că, la stabilirea pedepsei instanța nu a ținut cont de prevederile art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală și art. art. 75 - 88 Cod penal.

Astfel, instanța de judecată, prin stabilirea noilor limite, nu va putea aplica o pedeapsă mai mare de 6 ani 8 luni închisoare în baza art. 243 alin. (3) lit. b) Cod penal, iar dacă în cauză sunt prezente circumstanțe atenuante, prevăzute de art. 76 Cod penal în coroborare cu art. 78 alin. (1), (2) Cod penal, pedeapsa poate fi coborâtă până la minimumul de 3 ani 4 luni închisoare.

Deci, prima instanță ilegal a luat în considerație la aplicarea pedepsei antecedentele penale ale inculpatului, chiar dacă a menționat în sentință că acestea sunt stinse.

La fel, instanța la stabilirea pedepsei nu a ținut cont de personalitatea inculpatului care se caracterizează pozitiv, este angajat în câmpul muncii la SRL „Prointelect-MP”, este căsătorit, pentru prima dată a săvârșit o infracțiune din categoria infracțiunilor de corupție, are la întreținere un copil minor.

Prin urmare, prima instanță nu a acordat deplină eficiență prevederilor art. 61 Cod penal și pripit a ajuns la concluzia despre faptul că corectarea și reeducarea inculpatului este posibilă doar prin aplicarea pedepsei închisorii, considerând că scopul pedepsei poate fi atins prin izolarea de societate și va contribui la reeducarea inculpatului.

3.1. Inculpatul, a contestat cu apel sentința solicitând casarea acesteia, deoarece nu a săvârșit infracțiunea incriminată, invocând dezacordul cu modalitatea de apreciere a probelor.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 aprilie 2016, au fost respinse ca nefondate apelurile, cu menținerea sentinței.

La adoptarea soluției, instanța de apel a reținut că, cauza în prima instanță a fost examinată în baza art. 364¹ Cod de procedură penală, inculpatul prin înscris autentic a recunoscut fapta descrisă în rechizitoriu, precum și calificarea infracțiunii imputate, iar instanța prin încheiere a admis cererea inculpatului.

La capitoul individualizării pedepsei instanța de apel a stabilit că, prima instanță a acordat deplină eficiență prevederilor art. art. 61, 75 Cod penal, adoptând o hotărâre argumentată, care corespunde prevederilor art. 394 alin. (2) Cod de procedură penală, iar criticele formulate de avocat în acest sens, au fost respinse ca neîntemeiate.

Instanța a respins argumentele apelanților, precum că la individualizarea pedepsei, prima instanță nu a ținut cont de personalitatea inculpatului, de gravitatea infracțiunii săvârșite și de circumstanțele cauzei, indicând că, elementele legate de fapta săvârșită și de persoana inculpatului au fost pe deplin valorificate în procesul

de individualizare a pedepsei penale stabilite, luând în considerație gradul de pericol social al faptei săvârșite, că infracțiunea imputată inculpatului este una gravă săvârșită cu intenție, personalitatea celui vinovat care la evidența medicului narcolog și psihiatru nu se află, de circumstanțele atenuante ca recunoașterea vinei și lipsa circumstanțelor agravante, aspecte care au justificat aplicarea pedepsei privative de libertate în limita sancțiunii prevăzută de norma legii penale, prin prisma art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală și nu se impune reconsiderarea pedepsei aplicate sub aspectul micșorării quantumului, de vreme ce pedeapsa penală cuantificată de prima instanță este aptă de a îndeplini funcțiile și de a realiza scopul, în contextul gradului de pericol social al faptelor pe care instanța l-a apreciat ca fiind ridicat raportat la faptul că prin acțiunile sale inculpatul a adus atingere relațiilor sociale cu privire la circulația corectă în operațiunile financiare a mijloacelor bănești, a bunurilor și a veniturilor.

La fel, instanța de apel a respins ca neîntemeiate argumentele avocatului referitor la faptul că, prima instanță nu a luat în considerație personalitatea inculpatului, care a recunoscut vina, anterior a fost condamnat însă antecedentele penale sunt stinse, lipsa circumstanțelor agravante, deoarece prima instanță a pus la baza stabilirii categoriei și quantumului pedepsei inculpatului Evghenii Necitailo aceste circumstanțe, fiindu-i corect aplicată pedeapsa închisorii.

Referitor la modalitatea de executare, instanța de apel a considerat că, nu sunt întrunite condițiile prevăzute de art. 90 Cod penal, care reglementează condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, iar soluția primei instanței și în această parte este întemeiată, or, pedeapsa principală de 5 ani 6 luni închisoare, cu executare, reprezintă o pedeapsă proporțională, atât cu gravitatea efectivă a faptelor săvârșite de inculpat, concretizată prin modul în care acesta a acționat, cât și cu personalitatea acestuia, aprecierea fiind făcută fără o preeminență a careva din criteriile arătate și asigură sub acest aspect justul echilibru dintre gravitatea faptei și pedeapsa aplicată.

5. Avocatul Doina Crețu în numele inculpatului, în temeiul pct. 6), 10) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, a contestat cu recurs hotărârile adoptate, solicitând casarea acestora în partea stabilirii pedepsei, rejudecarea cauzei în această parte și pronunțarea unei noi hotărâri cu stabilirea unei pedepse neprivative de libertate.

În motivare a invocat că, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel în coraport cu sentința primei instanțe, dar a reprodus în decizie textul de norme procedurale și legale în care se stabilește conținutul general al individualizării pedepsei fără a motiva în concret decizia.

Indică recurentul că, pentru aplicarea corectă și uniformă a prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală, la aplicarea pedepsei inculpatului în privința căruia a fost admisă procedura simplificată de judecare pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, instanțele de fond urmau să ia în considerație atât prevederile alin. (8) art. 364¹ Cod de procedură penală, cât și prevederile art. art. 75 - 88 Cod penal, care reglementează modalitatea individualizării pedepselor persoanelor condamnate.

Sușține recurentul că, în cauză sunt prezente circumstanțe atenuante prevăzute de art. 76 Cod penal și în coroborare cu prevederile art. 78 alin. (1), (2) Cod penal, pedeapsa poate fi coborâtă până la minimumul de 3 ani 4 luni închisoare.

Instanțele de fond nu au motivat concluzia stabilirii în privința inculpatului Evghenii Necitailo, condamnat în baza art. 243 alin. (3) lit. b) Cod penal, pedeapsa închisorii de 5 ani 6 luni și de ce nu au aplicat minimul de 3 ani 4 luni, iar necompetența acestora cu privire la calcularea limitelor minime și maxime au dus la stabilirea unei pedepse inechitabile.

Menționează recurentul că, de către instanțele de fond nu a fost luat în calcul scopul pedepsei penale, totalitatea circumstanțelor cauzei, precum și personalitatea inculpatului care se caracterizează pozitiv, este angajat în câmpul muncii la SRL „Prointelect-MP”, este căsătorit, pentru prima dată a săvârșit o infracțiune din categoria infracțiunilor economice, are la întreținere un copil minor, circumstanțe ce demonstrează că inculpatul nu prezintă pericol social și corectarea lui este rațională și posibilă fără a fi izolat de societate.

Indică recurentul că, la materialele cauzei a fost anexat contractul de credit bancar, care confirmă faptul că în perioada săvârșirii infracțiunii, inculpatul avea de achitat creditul bancar și dat fiind faptul că avea restanțe la credit, a fost prezent în fața unei circumstanțe nefavorabile și a fost nevoit ca mai întâi să livreze marfa către agenții economici după care urma să elibereze facturi fiscale, fapt ce nu s-a consumat deoarece inculpatul nu a reușit să neutralizeze toate problemele de ordin fiscal.

Specifică că, inculpatul prin săvârșirea infracțiunii nu a avut intenția directă de a prejudicia statul, fapt ce se demonstrează prin declarațiile martorului Iurii Statkevici - directorul SRL „Agrobesta”, care a indicat că Evghenii Necitailo i-a comunicat că mai întâi va livra marfa și va elibera facturile fiscale când le va primi de la Inspectoratul fiscal. În realitate marfa a fost livrată la locul destinației, fapt confirmat de către martorul menționat.

Instanțele de fond nu au reținut faptul că corectarea inculpatului este rațională și posibilă fără a fi izolat de societate deoarece acesta ar avea posibilitatea să activeze în continuare și să achite statului datoriile la capitolul TVA.

6. Asupra recursului declarat a prezentat referință procurorul care s-a expus pentru respingerea acestuia, menționând că la stabilirea pedepsei inculpatului instanțele de fond au ținut cont de prevederile art. art. 61, 75 Cod penal, aplicându-i pedeapsa în limitele sancțiunii normei incriminate, care este adecvată faptei săvârșite.

De asemenea, la stabilirea pedepsei a fost luat în considerație și faptul că, cauza a fost examinată în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, fiind astfel modificate limitele de pedeapsă.

Astfel, consideră procurorul că, instanțele de fond corect au ajuns la concluzia că corectarea și reeducarea inculpatului este posibilă doar prin izolarea acestuia de societate.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat, în raport cu materialele cauzei, luând în considerație și argumentele expuse în referință, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent.

Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Reieșind din conținutul recursului declarat, Colegiul penal constată că titularul acestuia invocă temei pentru recurs stipulat la pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, potrivit căruia hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

Însă, Colegiul reține că, recurentul nu a indicat concret asupra căror motive nu s-a expus instanța de apel, care sunt circumstanțele prin care se constată că motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, care este eroarea gravă de fapt pe care a admis-o instanța de apel, care a afectat soluția instanței, or poziția instanței de recurs de a suplini din oficiu recursul recurentului prin constatări subiective constituie o derogare de la principiul contradictorialității în condițiile egalității armelor.

În acest context, Colegiul penal ține să menționeze că, instanța de recurs nu este competentă să completeze din oficiu recursul ordinar al apărării cu circumstanțe în fapt și în drept, care l-ar justifica.

Or, conform art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.

La fel, recurentul invocă drept temei pentru declararea recursului pct. 6), 10) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, care stipulează că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazurile în care hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale – criticând decizia instanței de apel la capitolul individualizării pedepsei.

În continuare, Colegiul indică că, prin criterii generale de individualizare a pedepsei se înțeleg cerințele (regulile) stabilite de lege, de care este obligată să se conducă instanța de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte.

Legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

În speța de referință, Colegiul reține că obiect al contestării deciziei în instanța de recurs, a constituit înăsprirea pedepsei, fiind invocat că instanțele de fond nu au luat în considerație circumstanțele cauzei care confirmă că inculpatul nu prezintă pericol social, iar corectarea lui este rațională și posibilă fără a fi izolat de societate.

Conform prevederilor art. 75 Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a Codului penal.

Potrivit art. 61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului și se aplică persoanelor care au săvârșit infracțiuni, cauzând anumite lipsuri și restricții drepturilor lor, având drept scop restabilirea echității sociale, corectarea acestuia, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea condamnatului, cât și din partea altor persoane.

Mai mult, Colegiul penal remarcă că pedeapsa este echitabilă când ea impune infractorului lipsuri și restricții ale drepturilor lui, proporționale cu gravitatea infracțiunii săvârșite și este suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor victimei, statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiune.

De asemenea, pedeapsa este echitabilă și atunci când este capabilă de a contribui la realizarea altor scopuri ale pedepsei penale, cum ar fi corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de către condamnat, precum și de alte persoane.

O pedeapsă prea blândă generează dispreț față de ea și nu este suficientă nici pentru corectarea infractorului și nici pentru prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni.

În acest context, Colegiul penal consideră, că la individualizarea pedepsei inculpatului pentru infracțiunile săvârșite, instanța de apel corect a reținut soluția primei instanțe care a acordat deplină eficiență prevederilor art. art. 61, 75 Cod penal, ținând cont de gradul de pericol social al faptei săvârșite, că infracțiunea imputată inculpatului este una gravă săvârșită cu intenție, personalitatea celui vinovat care la evidența medicului narcolog și psihiatru nu se află, de circumstanțele atenuante ca recunoașterea vinei și lipsa circumstanțelor agravante.

Totodată, Colegiul penal menționează, că instanțele de fond la emiterea hotărârilor au ținut cont și de prevederile art. 364¹ Cod de procedură penală, potrivit cărora în caz de aplicare a pedepsei închisorii inculpatul beneficiază de reducerea cu o treime din maximul și din minimul prevăzut de sancțiune, fiind stabilite noi limite cu care trebuie să opereze instanța de judecată la stabilirea pedepsei.

În acest context, instanța de recurs respinge argumentul recurentului prin care se menționează că, instanțele de fond nu au motivat concluzia stabilirii în privința inculpatului a pedepsei închisorii de 5 ani 6 luni și de ce nu au aplicat minimul de 3 ani 4 luni, fiind astfel, stabilită o pedeapsă inequitabilă.

Mai mult, potrivit art. 78 alin. (1) lit. a) Cod penal, în cazul în care instanța de judecată constată circumstanțe atenuante la săvârșirea infracțiunii, pedeapsa principală se reduce sau se schimbă după cum urmează - dacă minimul pedepsei cu închisoare prevăzut la articolul corespunzător din Partea specială a prezentului cod este mai mic de 10 ani, pedeapsa poate fi redusă până la acest minim.

Astfel, Colegiul consideră necesar a menționa că, prin noțiunea „poate” din textul lit. a) alin. (1) art. 78 Cod penal, aplicarea acestei norme nu trebuie înțeleasă ca o obligație a instanței de judecată care, în persoana judecătorului, conform art. art. 101, 384 Cod de procedură penală, adoptă soluția, inclusiv și conform

propriei convingeri, făcute potrivit prevederilor art. art. 61, 75, 76, 77, 78 Cod penal.

La fel, Colegiul penal amintește că raționamentul de aplicare a prevederilor art. 90 Cod penal, are la origine persoana și comportamentul acesteia până la săvârșirea infracțiunii, atitudinea și modul de manifestare a infractorului în fazele de urmărire penală și de judecare a cauzei, față de infracțiune, cum vinovatul își apreciază fapta social periculoasă încă de la momentul descoperirii ei cum ar fi: conduita bună a infractorului; stăruința depusă pentru a înlătura rezultatul infracțiunii sau pentru a repara paguba pricinuită, comportarea sinceră în cursul procesului.

Suspendarea condiționată este o măsură de individualizare a executării pedepsei aplicată de către instanța de judecată prin hotărârea de condamnare de a se suspenda pe o anumită perioadă de timp executarea pedepsei aplicate, dacă sunt îndeplinite anumite condiții.

Deci, la caz, se reține că, instanța de apel corect a constatat că condițiile necesare pentru a fi invocată instituția suspendării condiționate a executării pedepsei nu sunt întrunite.

Potrivit art. 72 alin. (3) Cod penal, în penitenciare de tip semiînchis execută pedeapsa persoanele condamnate la închisoare pentru infracțiuni ușoare, mai puțin grave și grave, săvârșite cu intenție.

În consecință, raportând situația reținută în cauză, la prevederile art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul concluzionează că la judecarea cauzei în ordine de apel, instanța de apel a respectat prevederile legale relevante, prescrise de art. art. 414 - 417 Cod de procedură penală, pedeapsa aplicată inculpatului este individualizată corect, este echitabilă și este în concordanță cu scopul pedepsei penale - de a preveni săvârșirea de noi infracțiuni de către inculpat și alte persoane, iar recursul declarat, este vădit neîntemeiat și se apreciază ca inadmisibil.

8. În conformitate cu art. 432 alin. (1), (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Doina Crețu în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 18 aprilie 2016, în cauza penală în privința lui *Necitailo Evghenii Victor*, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 16 decembrie 2016.

Președinte

Petru Ursache

Judecătorii

Petru Moraru

Ghenadie Nicolaev